

ὕδωρ πότιμον, ὡς ἐπληροφορήθημεν ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτος τοῦ ἀγροῦ, τὸ ὁποῖον κατέβρεξε περὶ τὰ δύο στρέμματα γῆς· τὴν δὲ ὁπὴν ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ ἀνέβλυσεν ὡς καὶ τὸ καταβραχὲν ἔδαφος ἴδομεν καὶ ἡμεῖς· αὐτοὶ μεταβάντες ἐπιτοπίως μετὰ τοῦ ἀξιολόγου συναδέλφου ἡμῶν Κυρίου Ἀρεταίου. Οὐ μακρὰν τῆς θέσεως ταύτης ἀναβρύει καὶ ῥεεὶ ἀενάως ὕδωρ ὅσον δύο κεράμων, ἐκ τῆς δεξιμένης τοῦ ὁποίου πιθανόν νὰ ἐξηλθε καὶ τὸ ἀνωτέρω ὕδωρ· ἐτέρως δὲ πηγῆς μεσημβρινῶς τοῦ Ἀκροκορίνθου κειμένης πύξῃσε τὸ ὕδωρ μετὰ τὸν σεισμόν.

ΣΤ'. — Ὅποῖον τὸ συμπέρασμα τῶν φαινομένων τούτων.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων, καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἰδιαιτέρων ἡμῶν παρατηρήσεων συμπεραίνομεν τὰ ἑξῆς· ὅτι ἡ σειρὰ τῶν ὁρέων τῆς Ξυλοκερίζης, τὸ Γεράνιον καὶ ὁ Ἀκροκορίνθος αὐτός, εἰσὶν ὄρη πρωτογενῆ· οἱ ἐν τῷ ἐλλειψοειδεῖ χωρογραφήματι κυρτοὶ (bombés) καὶ κυματοειδεῖς λόφοι, οἱ ἐκ διαφόρων στρωμαμάτων συγκείμενοι, καὶ εἰς ὅξυ ἀποτόμως λήγοντες κωνικοὶ βουνοί, εἰσὶ γόνοι ἡφαιστειῶν ἐνεργειῶν μεταγενεστέρως ἴσως ἐποχῆς. Τὰ ἐκατέρωθεν τοῦ Ἰσθμοῦ παραθλάσσια θερμὰ ὕδατα, ἦτοι τὰ ἐν Λουτρακίῳ καὶ τὰ ἐν Κεγχρεαῖς καλούμενα λουτρά τῆς Ἐλένης, μαρτυροῦσιν ὅτι οὐ μακρὰν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, εὐρίσκεται τὸ κεντρικὸν πῦρ· τὰ πρὸς δυσμὰς τοῦ Καλαμακίου θειοῦχα ὄρη, ἡ κατὰ τὴν Περαιῶν Βουλιασμένη, βεβαιοῦσιν ὅτι καὶ πάλαι ποτὲ ἐκλονήθησαν τὰ περὶ τὸν Ἰσθμὸν μέρη. Τὰ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος καὶ Πausανίου ἀναφερόμενα, τὰ γεγραμμένα ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Γαβριήλ καὶ τὰ ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων λεγόμενα, μαρτυροῦσιν ὅτι ἅπαν τὰ ἔδαφος τῆς Κορινθίας ἐσείσθη πολλάκις ἰσχυρῶς· ἐπομένως ὁ τῆς 9 Φεβρουαρίου καταστρεπτικὸς σεισμὸς δὲν εἶναι ὁ πρῶτος. Εἴθε δὲ μὴ ἐπανέλθῃ ἡ ἀποφρᾶς αὕτη ἡμέρᾳ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα!

Ἡ σωτηρία τῶν Κορινθίων καὶ ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν θυμάτων ὀφείλονται εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν, συμβάντος ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σεισμοῦ, καὶ ἐν ὥρᾳ καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι, ὄντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ χάριν τῆς ἐορτῆς, εὐρέθησαν οἱ μὲν ἐν τοῖς ναοῖς, οἱ δὲ καθ' ὁδὸν καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ ἐκτὸς τῶν οἰκιῶν αὐτῶν.

Ἡ υἱρομετρικὴ κατάστασις τῆς ἀτμοσφαίρας, οἱ ἐπικρατήσαντες ἀνεμοί, ἡ θερμοκρασία καὶ τὰ ἀτμοσφαιρικὰ φαινόμενα, διαρκούντων τῶν σεισμῶν καὶ πρὸ τοῦ σεισμοῦ, ὑπῆρξαν διάφορα, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω. Καθ' ὅλας ταύτας τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς αἱ σεισμοὶ ἐξῆκολούθηον, ἐφαίνοντο ὁμῶς οὐχ ὀύτεροι καὶ ἰσχυρότεροι κατὰ τι τὴν νύκτα μᾶλλον ἢ τὴν ἡμέραν, τὴν πρωΐαν καὶ ἑσπέραν, ἢ τὴν μεσημβρίαν, καὶ ὅσας ὁ μὲν οὐρανὸς ἦτο νεφελώδης ἢ δὲ υἱρομετρικὴ κατάστασις τῆς ἀτμοσφαίρας ἐπηρεαζομένη καὶ ὁμιχλώδης.

Ἐκ τῆς ἐκτάσεως καὶ μορφῆς τοῦ ἰσχυρῶς κλονηθέντος ἑδάφους, τῆς διευθύνσεως τῶν σεισμῶν καὶ τῶν βυθίων, τῶν μεγαλητέρων ἀποτελεσμάτων αὐτῶν καὶ τινῶν ἄλλων περιστάσεων, ἀποδεί-

κνύεται ὅτι ἡ ἐστία τῶν σεισμῶν ἐνυπάρχει κατὰ τὰ κέντρα τοῦ ἐλλειψοειδοῦς χωρογραφήματος, ὁπισθεν δηλ. τοῦ Ἀκροκορίνθου πρὸς τὸ Νεοχώριον καὶ τὰ βουνὰ τῆς Ξυλοκερίζης. Τὰ μέρη ταῦτα καὶ τὸ ἔδαφος τῆς Κορίνθου, διαρκούντων τῶν σεισμῶν, ἀνωρθοῦντο ἐλαφρῶς, καὶ οἱ βόμβοι πολλάκις ἠκούοντο κάτωθεν αὐτῶν, οὐχ ἦττον ὁμῶς οὗτοι κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἤρχοντο ἐκ τοῦ Καλαμακίου, ἀκολουθῶς πρὸς βορρᾶν καὶ δυτικομεσημβρινῶς τῆς Κορίνθου, καὶ τελευταῖον μεσημβρινῶς ἐκείθεν ἐλάμβανον τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν καὶ οἱ σεισμοί. Ἐκ μὲν τῆς περιγραφῆς τῶν οἰκοδομῶν, καὶ τῆς καταπτώσεως ἢ βλάβης αὐτῶν καταφαίνεται ἡ δύναμις τοῦ πρώτου σεισμοῦ, ἐκ δὲ τῆς πτώσεως καὶ κλίσεως αὐτῶν ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ.

Οἱ σεισμοὶ ἀρχίσαντες τὴν 9 Φεβρουαρίου ἐπαυσαν, ὡς εἵπομεν (ἂν δὲν ἐπαναληφθῶσι) τὴν 20 Μαΐου διαρκέσαντες τρεῖς μῆνας ὁλοκλήρους καὶ ἑνδεκα ἡμέρας. Ἀλλ' ἂν καὶ ἐπενέργουν ἐπὶ ἐτοιμορρόπων οἰκοδομῶν, δὲν ἴσχυσαν νὰ κατεδαφίσωσιν αὐτάς, οὐχ ἦττον ὁμῶς ἐππύξῃσαν καὶ ἐμεγάλυναν τὰς ἐκ τοῦ πρώτου ῥωγμᾶς τῶν ἰσταμένων οἰκιῶν.

Ἐκθέσαντες ὅπως οὖν ἐν ἐκτάσει τὰ τῶν Κορινθιακῶν σεισμῶν, ἀφίνομεν εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδικῶς καταγινομένους νὰ προσδιορίσωσιν ἀκριβῶς τὴν ἐστίαν αὐτῶν, νὰ ἐξηγήσωσι τοὺς βόμβους καὶ νὰ γνωμοδοτήσωσιν ἂν ἡ ἀνεγερθεῖσα Κορίνθος διατελῇ ἢ μὴ ὑπὸ τὴν ἐπὶ ῥοίαν αὐτῶν.

Ἐν Κορίνθῳ, τὴν 28 Μαΐου 1858.

Γ. ΚΟΥΣΤΑΣ

Ἐπαρχ. Ἱατρός Κορινθίας.

Ἡ ΜΑΓΕΥΜΕΝΗ ΒΑΛΤΟΣ.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὁ π ο

Κ. Π.

— 000 —

Α'. ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

« Ἐν ἰδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαίγῃ τὸν ἄρτον σου. »

Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἔφερον αἰκῶν τις τοῦ Ὁλβεῖνου (Holbein), παριστώσα γεωργὸν ἀροτριῶντα ἐν μέσῳ τοῦ ἀγροῦ του. Βλέπεις μακρὰν ἐκτεινομένην εὐρύχωρον πεδιάδα, ὅπου ἐγείρονται τῶν γεωργῶν αἱ καλυθεῖ· ὁ ἥλιος δίδει ὀπισθεν τοῦ λόφου καὶ τὸ τέλος τῆς ἡμέρας ἀναγγέλλει τὴν κατάπαυσιν τῆς ἐπιπόνου ἐργασίας. Καὶ ὁ μὲν γεωργὸς φαίνεται ὢν γέρων ἄτυχος καὶ ἀύχμηρός καὶ ῥακενδιότης, διώκων τετραχτὴν ἵππων ἀροτήρων ἰσχνῶν καὶ κεκμηκότων, ἄλλος δὲ τις, ὃν φανταστικόν,

σκελετός μαστιγοφόρος, ακολουθεῖ κατόπιν τοῦ αὐ-
λακος τοῦ ἀρότρου, κεντῶν τοὺς πεφοβισμένους ἵπ-
πους καὶ οἰονεῖ ὑπηρετῶν τὸν γεωργόν. Τὸ δὲ
τοῦτο εἶναι ὁ θάνατος, ὁ θάνατος, ὃν ἠρέσκατο ν'
ἀπεικονίζῃ ὁ φιλόσοφος ζωγράφος τῆς *Αναγεννή-
σεως*.

Εἰς ὅλας τὰς περιπετείας, εἰς ὅλας τὰς κατὰ-
στάσεις τοῦ βίου παρεδραύει ὁ τρομερὸς οὗτος πά-
ρεδρος. Εἶναι δὲ ἀπὸν εἰς μόνην τὴν εἰκόνα τοῦ
πτωχοῦ Λαζάρου, κειμένου ἐπὶ κοπρίας πρὸ τῶν
θυρῶν τοῦ πλουσίου, βεβαίως διότι οὐδὲν ἔχει ν' ἀ-
φαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ.

Τίς ἰδέα ἐνέπνεε τὸν καλλιτέχνην ἐκεῖνον; Ὁ
φιλόδοξος, ὁ κακοῦργος, ὁ τύραννος, ὁ ἄσωτος, ὅλοι
οἱ ἀλαζόνες οὗτοι ἁμαρτωλοί, οἷς ὁ θάνατος ἔλκει
ἀπὸ τῆς κόμης, θέλουσι βεβαίως ἀποτίσει τὰ ἐπὶ
χεῖρα τῆς κακίας τῶν. Ἀλλ' ὁ ἀόμματος, ὁ ἐπαί-
της, ὁ παράφρων, ὁ δύστηνος χωρικός εὐρίσκουσιν
ἄρά γε τὴν ἀνακούφισιν τῆς πολυετοῦς ταλαιπω-
ρίας τῶν ἐν τῇ σκέψει, ὅτι ὁ θάνατος δὲν εἶναι πρὸς
αὐτοὺς δυσόχημα; Οὐχί! πανταχοῦ τῶν εἰκόνων τοῦ
Ὁλβεΐνου ἐπικρατεῖ μελαγχολία τις ἀδυσώπητος,
τρομερὰ τις εἰμαρμένη, ἀρά τις πικρὰ ἐπιδαρύνουσα
τὰς τύχας τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ καλλιτέχναι ἄλλης ἐποχῆς, χρεω-
στοῦμεν νὰ μιμηθῶμεν τὴν φιλοσοφίαν ταύτην τῆς
Αναγεννήσεως; Χρεωστούμεν νὰ ζητῶμεν ἐμπνεύ-
σεις ἐν τῇ θλίψει, ἐν τῷ ἐξευτελισμῷ καὶ τῇ ἐξα-
χραιώσει τῆς ἐσχάτης δυστυχίας καὶ τῆς ἀθλιότη-
τος, ἐπὶ τῆς κοπρίας τοῦ Λαζάρου;

Ἐγὼ, φρονῶ ἀπεναντίας, ὅτι τὸ καθήκον τῆς τέ-
χνης εἶναι καθήκον αἰσθήματος καὶ ἀγάπης, ὅτι ἡ
καθ' ἡμᾶς μυθιστορία πρέπει νὰ διαδεχθῇ τὴν πα-
ραβολὴν τῆς ἀρχαιοτέρας ἐποχῆς, καὶ ὅτι ὁ καλλι-
τέχνης ἔχει εὐρυτέραν, ποιητικωτέραν ἐντολὴν ἢ τὴν
τῆς παραστάσεως τῶν κακιῶν καὶ τῶν ταλαιπωριῶν
τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τῇ γυμνότητι αὐτῶν.

Σύγγνωθί μοι, ἀναγνώστα, τὰς σκέψεις ταύτας
καὶ δέξαι αὐτάς ἐν εἰδὲι προλόγου. Ἡ ἱστορία τὴν
ὁποίαν θέλω σοὶ διηγηθῇ ἔσεται τοσοῦτω βραχεῖα
καὶ ἀπλῆ, ὥστε ἡσθανόμην τὴν ἀνάγκην λέγουσα
τὸ φρόνημά μου περὶ τῶν τρομερῶν ἱστοριῶν τοῦ
συρμοῦ, νὰ ζητήσω συγγνώμην ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς.

Προκειμένου λόγου περὶ γεωργοῦ ἐξεπράπην εἰς
ταύτην τὴν παρέκβασιν, καὶ γεωργοῦ ἱστορίαν προ-
τίθεμαι νὰ διηγηθῶ.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐστάθην παρατηροῦσα τὴν εἰ-
κόνα τοῦ Ὁλβεΐνου, καὶ ὑπὸ βαθυτάτης κατεχομένη
μελαγχολίας· εἴτα ἐξελθούσα, περιφερόμην εἰς τοὺς
ἀγρούς καὶ τὰς πεδιάδας, σκεπτομένη περὶ τοῦ
βίου καὶ τῶν ἀγροτῶν καὶ τῆς εἰμαρμένης τοῦ
γεωργοῦ.

Καὶ τίς ἡ τύχη αὐτοῦ; ποῖον τὸ πεπρωμένον τοῦ
δυσήνου! Καταναλίσκει ἔλην τὴν ἡμέραν τὰς δυνά-
μεις τοῦ ἀροτρίων καὶ σκάπτων τὴν γῆν, καὶ μι-
σθός αὐτοῦ, τὴν ἐσπέραν, εἶναι ἀπλοῦν τεμάχιον
ξηροῦ ἄρτου! . . . Αὐτὸς χύνει ἰδρώτας, καὶ ἄλλος
ἔχει τὰς ἀπολαύς καὶ ὠφελείας. Ὁ γαιοκτήμων ἀ-

γαπᾷ τοὺς ἀγρούς, ἀλλὰ χάριν τοῦ συμφέροντός
του, ὁ δὲ γεωργός, δι' ὃν μόνος ὁ κόπος καὶ ἡ ἐμ-
μισθος θητεία, εἶναι τοσοῦτον κατὰπεπονεμένος,
τοσοῦτον ἀήλιος, ὥστε οὔτε νὰ αἰσθανθῇ, οὔτε ν' ἀ-
πολαύσῃ δύναται τὰς καλλονὰς τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ
φύσεως, καὶ νὰ ἐντυφλήσῃ εἰς τὰ θελγητρά τοῦ ἀ-
γροτικοῦ βίου.

Καὶ ὁμοῦς, ἡ φύσις, ἡ φύσις εἶναι αἰωνίως νέα
καὶ περικαλλής, καὶ διὰ παντός δαψιλής. Προχέει
τὴν ποίησιν καὶ τὸ κάλλος ἐρ' ὅλων τῶν ὄντων,
ἐρ' ὅλων τῶν φυτῶν ὅσα ἀρέθασαν εἰς τὴν ἐνέργειαν
καὶ ἐπιρροήν της. Ἡ φύσις ἐγκρύπτει τὸ ἀπόρρητον
τῆς εὐτυχίας, ἀλλ' οὐδεὶς κατάρθωσεν εἰσέτι νὰ τὸ
ὕφαρπάσῃ. Ἀλλ' ἴσως ἔλθῃ ποτὲ ἡμέρα, ὅτε ὁ σῆ-
μαρον δύστηνος γεωργός ἔσεται ὁ εὐτυχέστερος τῶν
ὄντων, ὅτε θὰ τρώγῃ μὲν καὶ πάλιν τὸν ἄρτον
αὐτοῦ ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου του, ἀλλὰ καὶ τὸν
πρὸς τὸ ζῆν πόρον ἀνατότερον θ' ἀπολαμβάνῃ, καὶ
τῆς φύσεως αἱ ἄρατοι καλλοναὶ θὰ τὸν θέλωσι.
Τότε ὁ γεωργός ἔσεται ποιητής, ἐὰν μὴ εἰς τὸ ἐρ-
μηνεύειν, τοῦλάχιστον εἰς τὸ αἰσθάνεσθαι τὸ ὠραῖον,
τὸ χάριεν. Δὲν εἶναι ποιητής ὁ συγγραφεὺς μόνον
ἐμμετρὰ ἢ πεζὰ, ἀλλ' ἐκεῖνος μάλιστα ὅστις ἀρύε-
ται ἀπὸ τὸ αἰσθημα τῆς ποιήσεως εὐγενεῖς ἡδονὰς
καὶ ἀπολαύσεις.

Τοιαῦτα σκεπτομένη καὶ περιπατοῦσα, ἤλθον
παρὰ τὰ ὄρια ἀγροῦ, ὃν γεωργοὶ τινες ἐκαλλιέργουν
διὰ νὰ σπείρῳσιν αὐτὸν προσεχῶς. Εὐρὺς παρίστατο
ὁ ὀρίζων καὶ διαφανὴς ἦτο ἡ ἡμέρα καὶ ὑπόθερμος.
Ἡ γῆ νεωστὶ ἀροτριοθεῖσα ἀνέδιδεν ἐλαφρὸν τινα
ἀτμόν. Πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ἀγροῦ γέρων, εὐσχήμως
ἐνδεδυμένος, οὐχὶ δὲ βακενδύτης ὡς ὁ τοῦ Ὁλβεΐ-
νου, ἤλαυνε μετὰ σιχαρότητος τὸ ἀβραμιαῖον ἀ-
ροτρίον τοῦ ἐλκόμενον ὑπὸ ζεύγους ἡσυχῶν βοῶν,
σχεδὸν ἀδεῖλοφοποιητῶν διὰ τὴν μακρὰν συμβίωσιν
ὑπὸ τὸν αὐτὸν ζυγόν.

Ὁ γέρων γεωργός εἰργάζετο μετὰ βραδύτητος
καὶ σιωπῆς καὶ ἄνευ βίας ἀνωφελοῦς. Οὐδ' αὐτὸ
τὸ πειθύνιον ζεύγους τῶν βοῶν τοῦ ἐσπευδεν ἐν τῇ
πορείᾳ του· καὶ ὁμοῦς ὁ ἀγρός, διὰ τὸ διηνεκές καὶ
ὁμοιόμορφον τῆς ἐργασίας, πύλακώνετο ἐπίσης κα-
λῶς ὅσον καὶ ὁ τοῦ υἱοῦ τοῦ γεροντίου, ὅστις, ἐκεί-
νου πλησίον, ἤλαυνεν ἐν βίᾳ τέσσαρας ῥωμαίους
βίας ἀροτρίωντας γῆν σκληροτέραν καὶ ὀλῶς πε-
τρώδη.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἑτέρα σκηνή, εὐγενὴς καὶ ὠ-
ραία, εἴλκυσεν ὅλην τὴν προσοχήν μου. Εἰς τι ἄλ-
λον ὄριον τοῦ ἀγροῦ, νεανίας εὐειδὴς ἐδίωκεν ὀκτὼ
βόας, σύροντας μέγα ἄροτρον. Οἱ βόες οὗτοι ἦσαν
νέοι τὴν ἡλικίαν, ἔχοντες τρίχα φαίδραυον καὶ δια-
πεποικιλμένην ὑπὸ στιγμάτων μελανῶν καὶ στιλ-
βόντων ὡς ἀπρυγίσματα πυρός. Αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν
ἦσαν μικραὶ καὶ βυστροχοειδεῖς ὡσεὶ κεφαλαὶ ταύ-
ρων, οἱ ὀρθόχλωμοι ἀγριοὶ καὶ αἱ κινήσεις βίαιαι καὶ
σπασμώδεις. Ὁ δὲ νεανίας, διὰ τῶν ῥωμαλέων
ἐκείνων βοῶν, ἡροτρία γῆν νέαν, πρὸ πολλοῦ χρό-
νου χρήσιμον μόνον εἰς βοσκὴν καὶ γέμουσαν πρέ-
μνων.

Παιδίον περίπου ἑπταετής, ὥραϊον ὡς ἄγγελος, φέρον διαμίσχραλα (*) ἀνηρτημένον δέρας, καὶ ἀκοιῶν οὕτω τὴν εἰκόνα Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐν τῇ νηπιότητί του, ἤρχετο κατόπιν τῆς παραλήλου τῷ ἀρότρῳ αὐλακίας, κ' ἐκέντα τὰ πλευρά των βρῶν διὰ στόμακος (κονταρίου) ἀπολήγοντος εἰς ἀμβλείαν αἵχμη.

Μοὶ ἦσαν γνωστὰ ὁ νεανίας ἐκεῖνος καὶ ὁ παῖς. Ἐγίνωσκον τὴν ἱστορίαν των . . . καὶ ἱστορίαν ἰδίαν ἔχει ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτὸς ὁ γεωργός . . . Εἰ καὶ χωρικός καὶ ἀπλοῦς γεωργός ὁ Γερμανός, ὡς ὠνομάζετο, ἀνεμέτρησε καὶ τὸ κηθῆκον καὶ τὰς κλίσεις του. Μοὶ διηγήθη δὲ ταῦτα ἀρελῶς, ἀνευ περιστροφῶν, τὰ ὅποια ἤκουσα συμπληθῶς. Θέλω δὲ προσπαθῆσαι νὰ μεταδώσω καὶ γὰρ τὴν διήγησιν, μετὰ τῆς αὐτῆς, εἰ δυνατόν, ἀπλοῦτος καὶ ἀφελής.

Β'. ΓΕΡΜΑΝΟΣ, Ο ΚΑΛΟΣ ΓΕΩΡΓΟΣ.

Μιᾶ ἡμέρα, μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας, ἐνῶ ὁ Γερμανός καὶ ὁ πενθερός αὐτοῦ ἐκάθηντο ἀναπαυόμενοι εἰς τὴν πρόθυρα τῆς ταπεινῆς οἰκίας του, ὁ γέρον μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν εἶπε·

— Πρέπει, τέλος πάντων, υἱέ μου, ν' ἀποφασίσῃς νὰ ξαναπάρῃς γυναῖκα. Δύο χρόνοι τώρα εἶναι ποῦ ἐχέρησας, καὶ πέθανε ἡ συχωρεμένη ἡ κόρη μου· ὁ μέγας σου υἱὸς ἐπάτησε τοὺς ἐπτά. Εἶναι καιρός, Γερμανέ μου. Πλησιάζεις τοὺς τριάντα καὶ ὕστερα δὲν βρίσκεις γυναῖκα. Στὸν τόπον μας ὁ τριαντάρης λογιέται γέρονς καὶ δὲν ἔχουμε παράδειγμα νὰ πανθρευθῇ. Ἐχεις τρία παιδάκια, ἀγγελουδία, καὶ τὰ καίμένα δὲν μᾶς ἔδωκαν ἀκόμα τὸ πρᾶμικρὸ βῆρος. Ἡ γοῖά μου καὶ ἡ νύφη μου τὰ νοιάζονται καὶ τ' ἀγαποῦν σὰν δικά τους. Ὁ Θεὸς τὸ ξέρει! Νά το! ὁ μικρούλης ὁ Πέτρος ἔγινε παλληκαρί, κεντὰ τὸ βῶδι σὰν νῆταν μέγας· ἔχει γνῶσι ἀρκετὴ γὰρ νὰ βίσκη τὰ ζᾶ στὸ λειβάδι, καὶ ἀρκετὴ δύναμι, υἱέ μου, νὰ πιγαῖνῃ καὶ νὰ πατίζῃ τ' ἄλογα στὴ βρύσι. Γλυυτὸν δὲν ἔχουμε ἔννοια, μόνον γὰρ τὰ δύο ἄλλα . . . Ἡ νύφη μου εἶναι ἐτοιμόγεννη, κ' ἔχει κ' ἓνα μικρὸ στὴν ἀγγαλιᾶ· σὰν ἔλθῃ καὶ ὁ Σιδέρης, δὲν θὰ μπορῇ πλιὸ νὰ κυττάξῃ τὴν Ἀγγελικοῦλά σου οὔτε τὸ Δημήτρι. Εἶναι ἀληθινὸ δαιμόνιο, εἶναι φωτιά, ἀπαράλλακτος ἐσύ, θὰ γενῇ βέβαια καλὸς δουλευτής, πλὴν τώρα εἶναι ἀνοικονόμητος. Ἡ γοῖά μου δὲν ἔχει πόδια νὰ τρέχῃ νὰ τὰ προφθάνῃ σὰν πιγαῖνῃ σιμὰ στοὺς τράφους, ἢ ρίπτεται ἀποκάτω ἀπὸ τὰ ζᾶ. Λοιπὸν, Γερμανέ, μετὰ τὴν εὐχή μου, κάμε τὸ σταυρό σου καὶ πάρε πάλι γυναῖκα ν' ἄχῃ τὴν ἔννοιαν τῶν παιδιῶν σου. Αὐτὸ εἶναι καὶ δικόμας συμφέρον· τότε μόνο θὰ πάγῃν μετὰ καλὴ τάξι ἡ δουλειὰ μας.

— Ἀς γενῇ ἔτσι, ἀφοῦ τὸ θέλῃς, πατέρα. Πλὴν δὲν μπορῶ νὰ σοῦ κρύψω, ὅτι δὲν θὰ τὸ κάμω μετὰ τὴν εὐχαρίστησί μου. Γνωρίζει ὁ καθένας ποιὸν χά-

νει, πλὴν δὲν γνωρίζει ποιὸν θαύρη. Εἶχα γυναῖκα, ὁ Θεὸς νὰ μακαρίσῃ τὴν ψυχὴ της, χρήσιμη, γλυκειά, ὡμορφη, ἀνδρεία. Ἦταν καλὴ καὶ γιὰ τοὺς γονιούς της καὶ γιὰ τὸν ἄνδρα της καὶ γιὰ τὰ παιδιά της· δουλευτοῦ στὸ χωράφι, δουλευτοῦ στὸ σπῆτι, πιτήδεια στὸ ἐργόχειρο, προκομμένη σ' ὅλα. Σὺν με τὴν ἔδωκας, κ' ἐγὼ τὴν πῆρα, δὲν ἐκάμαμε συμφωνίαν ἂν τὴν χάσω καὶ μετὰ τὴν πάρῃ ὁ Θεός, νὰ τὴν ξαστοχῶσω.

— Μὲ τοὺς λόγους σου δείχνεις, υἱέ μου, τὴν καλὴν σου καρδιά, ὑπέλαβεν ὁ γέρον. Ἐχε τὴν εὐχή τοῦ Θεοῦ· ξέρω πῶς ἀγάπας τὴν μακαρίτισσα, πῶς ἦτονε εὐτυχισμένη μαζὶ σου· πλὴν τί νὰ γένῃ, ἀρ' οὐ ὁ Θεὸς μᾶς τὴν πῆρε; Τώρα καὶ ἡ ἰδία σὲ διατάσσει νὰ μὴν ἀφήσῃς τὰ ὀρφανὰ της ἀπροστάτευτα. Πρέπει νὰ εὐρουμε σύντροφο ποῦ νὰ τὴν μοιᾶξῃ· γνωρίζω ὅτι δὲν εἶναι πολὺ εὐκόλον, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ ἀδύνατο, καὶ ὅταν σὲ τὴν εὐρωμεν, θὰ τὴν ἀγαπᾷς ὡς ἀγάπας τὴν θυγατέρα μου . . .

— Θὰ σὲ ὑπακούσω, πατέρα, ἀλλὰ ποῖαν θέλεις νὰ πάρω ποῦ νὰ μοιᾶξῃ τῆς μακαρίτισσας; Ἄν τύχῃ καμμιὰ διαστρεμμένη, θέλεις νὰ κακομεταχειρίζεται τὰ μικρά μου;

— Θεὸς φυλάξῃ! ἀπήντησεν ὁ γέρον· ἡ διαστρεμμένη εἶναι εἰς τὸν τόπον μας σπανιώτεραις ἀπὸ ταῖς καλαῖς, καὶ θὰ ἦναι τρέλλα νὰ μὴ διαλέξῃ τινὰς τὴν καλή.

— Ἀλήθεια, πατέρα, τὸ χωριὸ μας ἔχει καλαῖς κοπέλαις. Εἶναι ἡ Λουίζα, ἡ Σιλβανία, ἡ Κλαυδία . . . τέλος πάντων ὅποιαν μετὰ πεῖς.

— Μὴ βιάζεσαι, υἱέ μου, ὅλαις αὐταῖς ἡ κοπέλλαις εἶναι ἢ πολὺ νηαί· ἢ πολὺ φτωχαῖς . . . ἢ πολὺ ὡμορφαις . . . Ἡ ὡμορφαις δὲν εἶναι πάντα καὶ ἡ πλιὸ φρόνιμας . . .

— Θέλεις λοιπὸν νὰ πάρω ἄσχημη; ἀντέκοψεν ἀνήσυχος ὁ Γερμανός.

— Ὅχι, δὲν λέγω ἄσχημη ἀλλ' οὔτε ἄσχημη αὐτὴ ὡμορφη, νὰ ἦναι ἀκόμη νηὰ καὶ νάχῃ καλὴν ὑγεία.

— Τότε πρέπει νὰ τὴν παραγγείλουμε, ἀφ' οὗ μάλιστα δὲν θέλεις φτωχοκόριττο . . . πλούσια δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ πάρῃ τινὰς σὰν ἦναι χρεωμένος.

— Καὶ ἂν εὑρεθῇ νὰ ἦναι κ' ἐκεῖνη χήρα χωρὶς παιδιὰ καὶ μετὰ κατὰστασι;

— Δὲν γνωρίζω καμμιὰ στὸ χωριὸ μας.

— Οὔτε ἐγὼ γνωρίζω, ἀλλὰ θὰ εὑρεθῇ ἄλλου.

— Θὰ ἔχῃς καμμιὰ στὸ νοῦ, πατέρα, καὶ τότε εἰπέ τὴν ἀμέσως.

— Ναι, ἔχω μίαν, εἶναι ἡ Λεοναρδίναν· κατοικεῖ εἰς Φουρούς.

— Δὲν τὴν γνωρίζω.

— Ὀνοματίζεται Κατερίνα, σὰν τὴν συχωρεμένην.

— Κατερίνα! στὴν ἀλήθεια, μετὰ χαρὰ θὰ λέγω αὐτὸ τὸ ὄνομα . . . Κατερίνα! ἀλλ' ἂν δὲν θὰ μπορέσω νὰ τὴν ἀγαπῶ σὰν τὴν ἄλλη, τότε θὰ λυποῦμαι πλεονέκω.

— Σοῦ λέγω πῶς θὰ τὴν ἀγαπᾷς. Εἶναι καλὴ γυναῖκα· εἶναι ἀπὸ σπῆτι, ἔχει δέκα χιλιάδων

(*) Λεῖξ, ἐπιχωριζούσα εἰς Κῆπον καὶ σημαίνουσα τὸ δὲ αὐτὸν ὡμοῦν, μασχάλω.

φράγκων στάμενα, δὲν εἶναι ἀσχημὴ, ἀλλὰ δὲν εἶναι πλεὶς πολὺ νέα, ἔχει τοὺς 32.

— Βλέπω, γέρο, ὅτι ἔχεις ἔγνοια γιὰ τὸ συμφέρο.

— Βέβαια, καὶ σὺ δὲν νοιάζεσαι;

— Γιὰ νὰ σ' εὐχαριστήσω· ἀλλέως γνωρίζεις ὅτι ἀδιαφορῶ τί μερίδιο ἔχω στὰ κέρδη μας δὲν ξέρω νὰ κάμω μοιρασιά. Γνωρίζω τὴν γῆ, τὰ ἐσώδια, τ' ἄλογα, τὸ σπόρο, τὸ ἀλώνισμα, . . . Γιὰ τὸ χρηματικό, τὸ μνημονικό μου δὲν μὲ βοηθᾷ. . .

— Δὲν μὲ ἀρέσει τοῦτο· ὁ ἀνθρώπος, ἂν ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, ἀλλὰ γιὰ τὰ παιδιά του, δὲν πρέπει ν' ἀμελῇ τὸ συμφέρο του. Γι' αὐτὸ δὲ ἔχεις ἀνάγκη νὰ πάρης γυναῖκα γνωστικὴ καὶ οἰκονόμη. Αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο ποῦ εἶχα νὰ σοῦ πῶ, Γερμανέ, σκέψου καὶ πάσχισε ν' ἀρέσης τῆς χήρας, γιατί ἡ καλὴ διαγωγή της καὶ ἡ κατάστασί της θὰ σοῦ εἶναι χρήσιμα καὶ διὰ τὰ τώρα καὶ διὰ τὰ ὕστερα.

— Ἄς εἶναι, πατέρη, θὰ πασχίσω νὰ τῆς ἀρέσω καὶ νὰ μοῦ ἀρέση.

— Γιὰ τοῦτο πρέπει νὰ τὴν γνωρίσης καὶ νὰ πάγης νὰ τὴν ἴδῃς.

— Εἰς τὸ χωριὸ της; Δὲν εἶναι μακριὰ ἀπ' ἐδῶ; κ' ἔχουμε καιρὸ τώρα μὲ τὸ ὄργωμα νὰ τρέχουμε;

— Δὲν ἔχεις νὰ χάσης πολὺν καιρόν. Αὐριο εἶναι σάββατο· δουλεύεις λιγώτερο· φεύγεις ταῖς δύο τὸ ἀπομεσήμερο καὶ εἶσαι στοὺς Φουρούς τὴν νύκτα. Τώρα ἔχει φεγγάρι καὶ οἱ δρόμοι εἶναι καλοὶ. Σὲ πέντε ὥραις φθάνεις. Ἐπειτα πέρνεις μαζὶ σου καὶ τὴν φοράδα.

— Ἐχω κἀλλιο νὰ πάγω πεζός, μ' αὐτὴ τὴ δροσιά.

— Ναί, ἡ φοράδα ὅμως εἶναι ὡμωρο ζῶ, καὶ ἐνοῦ γαμβροῦ τοῦ στέκει καλῆτερα νὰ παρῇσαι· σθῇ ἐπάνω σὲ καλὸ ἄλογο. Βαίνεις τὰ καινούργια φορέματά σου καὶ φέρνεις τοῦ γέρο Λεονάρδου ὀλίγο κυνήγι. Θὰ τοῦ εἴπῃς ὅτι σὲ στέλνω ἐγώ, ἐμβαίνεις μαζὶ του σ' ὁμιλίαις, περνᾷς τὴν Κυριακὴ μὲ τὴν κοπέλλα του, καὶ γυρίζεις μ' ἕνα καὶ ἡ μ' ἕνα ὄχι, τὴ Δευτέρᾳ τὸ πρωῒ.

— Πάγει καλά, ἀπάντησεν ὁ Γερμανὸς ἀταράχως, καὶ ὅμως δὲν ἦτο κατὰ πάντα ἥτυχος. Ὁ Γερμανὸς ἔζησε πάντοτε σωρρόνως, καὶ ὅπως ζῶσιν οἱ φιλόπονοι χωρικοί. Λαβὼν σύζυγον εἰκοσαετῇ τὴν ἡλικίαν, αὐτὴν μόνην τὴν γυναῖκα ἠγάπησε. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόν της, πρὸς οὐδεμίαν ἄλλην ἐχαριεντίσθη. Τὸ πένθος τῆς καρδίας του ἦτον ἀληθές, καὶ μόνον εἰς τὴν θέλησιν τοῦ πενθεροῦ του ἐνέδιδε, συγκατατιθέμενος νὰ ἔλθῃ εἰς νέον γάμον, ἀλλὰ μετὰ φόβου καὶ λύπης. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὁ πενθερὸς του εἶχε διοικήσει φρονίμως τὴν οἰκογένειαν, καὶ ὁ Γερμανός, ἀφοσιωθείς ὅλος εἰς τὸ κοινὸν ἔργον, κ' ἐπομένως εἰς τὸν ἀντιπροσωπεύοντα αὐτό, εἰς τὸν οἰκογενειάρχην, ἐθεώρει ἀπρεπον τὸ νὰ παραγνωρίσῃ τὰς ὀρθὰς τοῦ γέροντος σκέψεις καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον.

Καὶ ὅμως ἦτο περίλυπος. Συνεχῶς ἐκλαίε κ' ἐ-

μείρετο (*) κατὰ μόνας τὴν μακαρίτιδα γυναῖκα του· καίτοι δὲ ὁ μόντης βίος του ἤρχισε νὰ βαρύνῃ αὐτόν, περισσότερον ὅμως τὴν ἐρόβιζεν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ λάβῃ νέαν σύντροφον, παρὰ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ τῆς θλίψεως του.

Γ'. Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΕΤΡΟΣ.

Ἐπιστρέψας ἐκ τῶν ἀγρῶν του, ὁ γέρον Μαυρίκος εὗρεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ παλαιᾶν τοῦ γείτονος, ἐλθούσαν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν γυναῖκά του ἀνθρακιάν καὶ νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' αὐτῆς. Ἡ Γιλέτα κατόκει καλὴν πενιχροτάτην, οὐ πόρρω τοῦ κτήματος τοῦ Μαυρίκου. Ἀλλὰ καίτοι ἐνδεής, ἦτον ὅμως γυνὴ ἀγαπῶσα τὴν οἰκισκὴν τάξιν. Ἡ καλὴ τῆς ἦτο καθαρωτάτη καὶ τακτοποιημένη καὶ τὰ ἐπεβραβεύετο μετ' ἐπιμελείας ἐνδύματά της ἀπεδείκνυσεν, ὅτι ἐπέβετο ἑαυτὴν καὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ πτωχείᾳ της.

— Ἦλθες νὰ πάρης ἱστία γιὰ τὸ βράδι, θειὰ Γιλέτα, εἶπεν ὁ γέρον. Θὰς ἄλλο τίποτα;

— Εὐχαριστῶ, κύρ Μαυρίκε, γιὰ τὴν ὥρα δὲν θέλω τίποτα· ἔξερεις, ὅτι δὲν ἀγαπῶ νὰ παραδύρνω τοὺς καλοὺς φίλους.

— Ἀλήθεια, γι' αὐτὸ καὶ οἱ φίλοι σου εἶναι πάντα πρόθυμοι νὰ σὲ κάμουν δούλευσι.

— Μιλοῦσα μὲ τὴν γυναῖκά σου καὶ τὴν ῥώτουμουν, ἂν ὁ Γερμανὸς ἀπεφάσιζε πλεὶς νὰ ξαναπανδρευθῇ.

— Δὲν εἶται χασόγλωσση, ἀπεκρίθη ὁ Μαυρίκος· θὰ πῶ λοιπὸν εἰς τὴν γυναῖκά μου, ἔμπροσθά σου, ὅτι ὁ Γερμανὸς εἶναι ἀποφασισμένος. Αὐριον πηγαίνει στοὺς Φουρούς.

— Στὴν καλὴν ὥραν! ἐπεφώνησεν ἡ Μαυρίκαινα, ἄμποτες νὰ πιτύχῃ γυναῖκα καλὴ καὶ ἀξία σὰν αὐτός.

— Ἄ! πηγαίνει στοὺς Φουρούς, ὑπέλαβεν ἡ Γιλέτα. Κύτταξε πῶς ἔρχονται τὰ πράγματα! ἀξιόλογα! Τώρα μ' ἐρώταες ἂν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τίποτα. Θὰ σὲ ζητήσω λοιπὸν, κύρ Μαυρίκε, μιὰ χάρι.

— Λέγε, λέγε, θειὰ Γιλέτα· εἴμαστε στὴ δούλευσί σου.

— Ἦθειλα ὁ Γερμανὸς νὰ συντροφεύσῃ τὴν κοπέλλα μου.

— Ποῦ; στοὺς Φουρούς;

— Ὁχι, στοὺς Φουρούς, στῆς Φτελχαῖς, ὅπου πηγαίνει νὰ μέινῃ ὡς τοῦ Ἀγίου Γεωργίου.

— Πῶς; εἶπεν ἡ Μαυρίκαινα, χωρίζεσαι ἀπὸ τὴ θυγατέρα σου;

— Τί νὰ κάμω; πρέπει νὰ ἐμῶ καὶ αὐτὴ σ' ἀφεντικὸ καὶ νὰ νὰ κερδαίνῃ τὸ ψωμί της. Τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ποῦ μᾶς πέρασε, δὲν θέλησα νὰ τὴν ἀφήσω νὰ μοῦ τὴν πάρουν· νὰ ποῦ ἐρχεται τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, καὶ ἡ Μαρὶά μου βρῖσκει νὰ μ' ἡ πιστικὴ στῆς Φτελχαῖς. Ἡ Μαρὶά δὲν εἶναι πλεὶς παιδί (ἐπάτησε στοὺς δεκαεπτὰ) καὶ τὸ θέλει ὁ Θεὸς νὰ κερδαίνῃ τὸ ψωμί της καὶ νὰ βοηθᾷ τὴ μάνα της.

— Θειὰ Γιλέτα, ἀπάντησεν ὁ γέρον γεωργός,

(*) Κλαίει καὶ μέρεται, ὁμηρικόν, ἐπιχωριάζον εἰς τὴν Στερεὴν καὶ τὴν Κέρκυραν.

ἀν ἀρκούσαν πενήντα φράγκα, νὰ οἰκονομήσῃς τὰς ἀνάγκας σου καὶ νὰ μὴ χωρισθῇς τὸ παιδί σου, σὲ τὰ εὐρίσκα, στήν ἀλήθεια, ἀλλὰ σ' ὅλα τὰ πάντα χρειάζεται ν' ἀκούμε καὶ τὴ γνῶσι. Οἰκονομείστε γιὰ τὸ χειμῶνα, ἀλλ' ἔπειτα; τ' εἶχεις, Γιάννη; τ' εἶχα πάντα.

— Ἐχεις δίκαιον, κύρ Μαυρίκε, ἄς γένη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀφεντικὸς ἐμήνυσε καὶ σήμερον τὸ ταχύ, καὶ πρέπει νὰ πάγῃ. Πλὴν τὸ δύστυχο, δὲν γνωρίζει τὴ στράτα, καὶ δὲν θέλω νὰ τὴν πέψω μοναχὴ. Γιαυτὸ σὲ παρακάλεσα νὰ πάγῃ μετὸν γαμβρό σου, ἀφοῦ ὁ δρόμος του εἶναι ἀπὸ τῆς Φτελῆαις.

— Ναί, ναί, θεῖα Γιλέτα, τὴν συντροφεῖς, μπορεῖ καὶ νὰ τὴν πάρῃ στὰ κάπουλα τῆς φοράδας, κ' ἔτσι δὲν χαλᾷ τῆς κουντούραις τῆς. Ἔτος ποῦ μᾶς ἔρχεται γιὰ τὸ δεῖπνον. Πέμας, Γερμανέ, ἡ Μαρία τῆς θεῖας Γιλέτας πάγει πιστικὴ στῆς Φτελῆαις. Τὴν πέρνεις ἐπάνω στ' ἄλογό σου;

— Μετὰ χαρᾶς, ἀπήντησεν ὁ Γερμανὸς, περιφροντικὴ εἰσέτι, ἀλλὰ πάντοτε πρόθυμος νὰ ὑπηρετῇ τὸν πλησίον του.

Περ' ἡμῖν, ἐν τῇ κοινωνίᾳ, μίαν μὲν δὲν ἠθέλην ἀπορραίσαι νὰ ἐμπιστευθῇ κόρην δεκαεξαετῇ εἰς νέον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, διότι, πραγματικῶς ὁ Γερμανὸς δὲν εἶχε περισσοτέραν ἡλικίαν, καὶ ἄς ἐθεωρεῖτο, κατὰ τὰς ιδέας τοῦ χωρίου του, προεβήκει λόγῳ γάμου· ἦτο δὲ καὶ ὁ εὐειδέστερος ὁ λων τῶν συγχωρίων του.

Ἀλλ' ἡ ἀγνοία τῶν ἡθῶν εἶναι παράδοσις ἱερὰ εἰς ἐξοχὰς τινεas, μεμκρυσμένας ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τῶν μεγάλων πόλεων... Ὁ γέρον Μαυρίκας λοιπὸν δὲν ἀνησυχεῖ τελείως, βλέπων τὸν γαμβρόν του λαμβάνοντα συναναβάτιδα τοῦ ἵππου του τὴν εὐμορφὴν ἐκείνην κόρην, ἡ δὲ μήτηρ ἐνόμιζεν ὕβριν καὶ τὸ νὰ συστήσῃ εἰς τὸν νεανίαν σέβας πρὸς τὴν θυγατέρα τῆς.

Ἡ Ξανθὴ ἦτο φορβὰς νέη, εὐμορφος καὶ ῥωμαλέα. Ἀκόπως ἔφερε λοιπὸν τὸ διπλοῦν φορτίον τῆς, ῥίπτουσα τὰ ὦτα καὶ κατατρώγουσα τὸν χαλινόν, ὅτε ὁ Γερμανὸς καὶ ἡ Μαρία ἐκίνησαν τὴν ἐπιούσαν. Διήρχοντο οἱ ἀναβάται διὰ μακροῦ τινος λειβαδίου. Ἡ φορβὰς βλέπει αἰφνης τὴν μητέρα τῆς, καλουμένην γραῖαν Ξανθὴν, καὶ χρεμετίζει εἰς σημεῖον ἀσπασμοῦ. Ἡ γραῖα Ξανθὴ ἐπλησίασεν εἰς τὸν φράκτην, ἐπάσχισε νὰ καλπᾷσῃ παρὰ τὰ ἄκρα τοῦ λειβαδίου, ὅπως ἀκολουθήσῃ τὸν πῶλον τῆς, ἀλλ' ἔπειτα ἰδοῦσα ὅτι ἡ Ξανθὴ ἐτάχυνε τὸ βῆμα, ἐχρεμέτισε καὶ αὐτὴ, ἐσταμάτησεν, ἔμεινε σύννους καὶ ἀνήσυχος, τὰς μὲν γνάθους ἔχουσα ἐπάνω, τὸ δὲ στόμα πλήρες χόρτων, τὰ ὅποια οὔτε ἀνεμάσσα πλέον.

— Τὸ φτωχὸ αὐτὸ ζῶ γνωρίζει πάντοτε τὸ πουλάρι του, εἶπεν ὁ Γερμανὸς ἵνα διασκεδάσῃ τὴν μικρὰν Μαρίαν, οὔσαν σύννουν καὶ ἄθυμον. Καὶ τοῦτο μ' ἐνθυμίζει ὅτι δὲν ἐρίλησα κ' ἐγὼ τὸν Πέτρον μου πρὶν κινήσω. Τὸ κακὸ παιδί, δὲν ἦταν στὸ σπῆτι. Ἦθελε, ψές τ' ἀργὰ νὰ τοῦ ὑποσχεθῶ

ὅτι θὰ τὸν πάρω μαζί μου· καὶ ἐκλαίεν ἐξακολουθητικὰ μιὰ ὥρα, στὸ κραδί του. Σήμερον τὸ ταχύ, πάλιν ἐπολέμησε μετὰ κάθε τρόπο νὰ με καταπείσῃ. Πλὴν, ὅταν εἶδε πῶς χάνει τὸν κόπον του, ὁ ἀφέντης ἐχόλιασε, καὶ ἔφυγεν εἰς τὸ χωράφι, καὶ οὔτε τὸν εἶδα πλιό.

— Ἐγὼ τὸν εἶδα, εἶπεν ἡ Μαρία, προσπαθοῦσα νὰ καταπαύσῃ τὰ δάκρυά της. Ἐτρέχε μετὰ τὰ μικρὰ τοῦ Σουλᾶ στὰ ἀλώνια. Ἀνενόησα ὅτι ἔλειπε πολλὴν ὥραν ἀπὸ τὸ σπῆτι, διότι τὸν εἶδα νὰ τρώγῃ προῦναις καὶ μοῦρα. Τοῦ ἔδωκα ψωμί ἀπὸ τὸ πρόγευμά μου. αὐχριστῶ, Μαριγοῦλά μου, μετὰ εἶπε, σὰν ἔλθῃς στὸ σπῆτι θὰ σὲ δώσω γαλέτα. Ἐχεις, μὰ τὸ ναί, ὠραῖο παιδί, Γερμανέ.

— Ἀλήθεια! ἀπήντησεν ὁ γεωργός, καὶ βέβαια τὸ ἔπερνα μαζί μου, ἀν δὲν μ' ἐμπόδιζεν ἡ μάμμη του.

— Γιατί νὰ μὴν τὸ πάρῃς, τὸ καίμενο; Εἶναι φρόνιμο σὰν κάμουν τὸ θέλημά του!

— Φαίνεται ὅτι ἐκεῖ ποῦ πάγω, δὲν εἶναι προπύμενον νὰ ἔχω μαζί μου καὶ τὸν μικρὸν Πέτρον. Αὐτὸ με εἶπεν ὁ πενήθερός μου, δὲν πρέπει νὰ πρωτοῖδουν τὰ βάρη τοῦ σπητιοῦ... Μὰ δὲν ξέρω γιατί σοῦ λέγω αὐτά, Μαριγοῦλα; Τί καταλαμβάνεις ἀπ' αὐτά.

— Ναίσκε, Γερμανέ, ξέρω, ὅτι πηγαίνεις νὰ πανδρευθῇς μετὰ τὸ εἶπεν ἡ μάνα μου καὶ μετὰ παρήγγειλε νὰ μὴν τὸ ξεστομίσω μείνε ἡσυχος· δὲν θὰ εἰπῶ κανενοῦ τίποτε.

— Θὰ κάμῃς καλὰ, δὲν εἶναι ἀκόμη τίποτε τελειωμένο. Μπορεῖ νὰ μὴν ἀρέσω τῆς νύφης.

— Νὰ ἐλπίζῃς τὸ ναί, Γερμανέ. Καὶ γιατί θὰ μὴν τῆς ἀρέσῃ;

— Ποῖος γνωρίζει; ἔχω τρία παιδιά, καὶ εἶναι βάρος γιὰ τὴ γυναικα ποῦ δὲν εἶναι μάνα των,

— Πλὴν τὰ παιδιά σου εἶναι τόσο καλὰ· δὲν μοιάζουν τῶν ἄλλων.

— Πιστεύεις;

— Εἰς τὸν τόπον σου, θὲ ν' ἄπερνα μαζί τὸ μεγαλύτερο. Καί, στήν ἀλήθεια, ἡ νύφη θὰ σὲ ἀγάπαι πάραυτα, ἐπειδὴ θὰ ἔβλεπε πῶς ἔχεις τόσο ὠραῖο παιδί.

— Καλὰ, ἀν ἡ γυναῖκα ἐκείνη ἀγαπᾷ τὰ παιδιά, πλὴν ἀν δὲν τ' ἀγαπᾷ;

— Καὶ εἶναι γυναῖκα ποῦ νὰ μὴν ἀγαπᾷ τὰ παιδιά;

— Ἀν δὲν εἶναι πολλαῖς, εἶναι ὅμως πάντοτε καὶ αὐτὸ με ἀνησυχεῖ.

— Λοιπὸν δὲν γνωρίζεις διόλου αὐτὴν τὴν γυναῖκα;

— Ὅχι, πλὴν καὶ ἀν τὴν ἰδῶ, μήπως θὰ τὴν γνωρίσω πάλιν;

— Λέγουν πῶς εἶναι ἀξία γυναῖκα.

— Τὸ λέγει ὁ γερομαυρίκος.

— Μάλιστα.

— Ἀλλὰ κ' αὐτὸς δὲν τὴν γνωρίζει.

— Ἀς εἶναι· θὰ τὴν ἰδῇς σὲ λίγο· παρατήρησε τὴν καλὰ, καὶ ἐλπίζω πῶς δὲν θὰ γελασθῇς, Γερμανέ.

— Νὰ σὲ 'πῶ, Μαρικοῦλα, δὲν θὰ ἦτο κακό, πρὶν μ' ἀφήσης γιὰ νὰ πᾶς στῆς Φτελναῖς, νὰ δμῶς εἰς τῆς γυναικας. Ἐσὺ ἔχεις καὶ νοῦ καὶ πνέμα, ἂν ἰδῇς λοιπὸν τίποτε ποῦ νὰ μὴ σ' ἀρέσῃ, μὲ τὸ φανερόνεις.

— ὦ! ὄχι, Γερμανέ, δὲν εἶμαι 'πιτήθεια γιὰ τοῦτο. Δειλιῶ μὴ γελασθῶ, καὶ σοῦ εἰπῶ ὅ,τι μὲ φανῇ. Καὶ ἂν δὲν εἶναι καλὸ καὶ χαλάσῃ ὁ γάμος, τότε θὰ ἔχω τὴν κατὰκρισι τῶν 'δικῶν σου.

Ἐνῶ δὲ συνδιελέγοντο οὕτως, ἡ Ξανθὴ ἐξέκλινε τῆς ὁδοῦ, ὑψώσασα τὰ ὠτίά της· καὶ ἀναλαβοῦσα μετὰ μικρὸν τὸ βῆμά της ἐπλησίισεν εἰς τὰς βιάτους, ὅπου πρῶγμά τι, ὅπερ ἤρχισεν ἤδη νὰ ἐννοῇ, τὴν ἐρύθρισε κατ' ἀρχάς.

Ὁ Γερμανὸς ἐρρίψε τὸ βλέμμα του εἰς τὰς βιάτους, καὶ εἶδεν εἰς τὴν τάφρον, ὑπὸ τοὺς πυκνοὺς κλώνας χυμυδρῶς, πρῶγμά τι, ὅπερ ὑπέλαθεν ὡς ἀρνίον.

— Δὲν εἶναι ἀρνί, ἐκράύγασεν ἡ Μαρία, εἶναι παιδί ποῦ κοιμάται, εἶναι ὁ μικρὸς Πέτρος σου.

— Ἐλα δά! εἶπεν ὁ Γερμανὸς πεζεύσας· γιὰ τὸ ζιζάνιο, ποῦ κοιμάται αὐτοῦ, τόσο ξέμακρα ἀπὸ τὸ σπῆτι! Καὶ ἂν τύχαινε νὰ τὸν δαγκάσῃ κἀνὲν φίδι! Ἄ! τὸ ἀνόητο!

Καὶ λέγων ταῦτα, ἔλαβε τὸ τέκνον εἰς τὰς ἀγκάλας του, αὐτὸ δὲ ἀνοίγον τοὺς ὀρθαλμούς, ἐμειδίσατο πρὸς τὸν πατέρα του, καὶ διὰ τῶν μικρῶν βραχιόνων του τὸν ἐνηγκαλίσθη λέγων· «παπάκι, ὅχι μὲ πάρες μαζὶ σου;»

— Ἄ! ναῖσκε, μᾶς ψάλλεις τὰ ἴδια. Τί ἐκαμνες αὐτοῦ, κακὲ Πέτρε;

— Περίμενα τὸν παπάκι μου νὰ περάσῃ, καὶ κοιτάζοντας κοιτάζοντας στὸ δρόμο ἀποκοιμήθηκα.

— Τώρα λοιπὸν, κύρ Πέτρε, φίλησέ με καὶ σύρε γλῆγορα στὸ σπῆτι, ἂν δὲν θέλῃς νὰ μείνῃς νυστικός.

— Δὲν θέλεις λοιπὸν νὰ μὲ πάρες; ἐκράύγασεν ὁ Πέτρος τρίβων τοὺς ὀρθαλμούς του, καὶ δεικνύων ὅτι ἦτο ἑτοιμὸς νὰ κλαύσῃ.

— Ξέρεις ὅτι ὁ παπουλῆς καὶ ἡ μάμμη δὲν θέλουν νὰ ἔλθῃς.

Ἀλλὰ τὸ παιδίον δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ πλέον καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ, λέγων, ὅτι, ἐπειδὴ ὁ πατήρ του ἔπερε τὴν Μαρικοῦλαν, ἐμπόρει νὰ πάρῃ καὶ αὐτόν. Τῷ ἀπεδείκνουν τὸ ἀσυμβίβιστον, τῷ ἐξέθεσαν ὅλους τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν πάρουν, ἀλλ' ὁ Πέτρος οὐδαμῶς ἤθελε νὰ καταπεισθῇ. Ἐρρίφθη ἐπὶ τῶν χούρτων, καὶ ἐκυλίστο λέγων, ὅτι ὁ πατήρ του δὲν τὸν ἠγάπα, καὶ ὅτι ἂν δὲν τὸν ἔπερε μαζὶ του, δὲν θὰ ὑπῆρχινεν εἰς τὴν οἰκίαν, οὔτε τὴν ἡμέραν, οὔτε τὴν νύκτα.

Ὁ Γερμανὸς εἶχε καρδίαν τρυφεράν, ἦτο δὲ καὶ μήτηρ τῶν τέκνων του. Ἐπομένως, τὰ δάκρυα τοῦ μικροῦ τὸν συνεκίνησαν· ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ δείξῃ ἀδυναμίαν, καὶ μάλιστα ἐνώπιον τῆς Μαρίας, καὶ διὰ τοῦτο ἐδειξεν ὅτι ὀργίζεται. Ἀλλὰ στραφείς πρὸς τὴν συνοδοιπόρον του, καὶ ἰδὼν ὅτι ἡ καλὴ αὕτη κόρη εἶχε τὸ πρόσωπον δακρυσμένον, ἤρχισε καὶ αὐτὸς νὰ δακρύζῃ καὶ τοὶ προσποιούμενος πάντοτε τὸν θυμωμένον,

— Ἐχεις καρδίαν σκληρὴν. Γερμανέ, τῷ εἶπε τέλος ἡ Μαρία. Ἐγὼ δὲν θὰ ἐκφραζομαι νὰ βλέπω τὴν λύπην τοῦ παιδιοῦ. Πάρε τον, Γερμανέ. Ἡ Ξανθὴ μᾶς σηκώνει καὶ τοὺς τρεῖς, καθὼς σηκώνει καὶ τὸν σύγγαμβρό σου μὲ τὴν γυναῖκά του καὶ τὸ παιδί τους. Τὸν βάζεις ἐμπρός, ἢ κἀλλιο τὸ ἔχω νὰ πάγω ἐγὼ μὲ τὰ πόδια μου, παρὰ νὰ πικραθῇ ὁ μικρός.

— Ὅσκι, Μαρία. Ἡ Ξανθὴ εἶναι δυνατὴ, καὶ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ καὶ ἄλλους δύο στῇ ῥάχι της, ἂν ἦταν τόπος· πλὴν τί θὰ κάμουμε τὸν μικρό, μὲ τὸ κρύο ποῦ θ' ἀπαντήσουμε τὴν νύκτα, καὶ θὰ πεινάσῃ; Ποιὸς θάχῃ τὴν φροντίδα τὸ βράδυ καὶ τὸ ταχὺ αὔριο νὰ τὸν ἀλλάξῃ, νὰ τὸν πλύνῃ; Δὲν κοιτάω νὰ δώσω τὸ βάρος σὲ γυναῖκα ποῦ δὲν γνωρίζω καὶ ποῦ βλέπω πρώτη φορά.

— Τόσῳ καλῆτερα! Ἄν δείξῃ χαρὰ ἡ δυσταρέσκαια, θὰ τὴν κρίνῃς, Γερμανέ, ἀμέσως. Κ' ἔπειτα ἂν ἐκείνη δὲν θὰ εὖρῃ εὐχαρίστησι νὰ νοιασθῇ τὸν Πέτρον σου, ἔχω τὴν ἐννοιά του ἐγὼ, ὅλη τὴν ἡμέρα αὔριο.

— Γιὰ νὰ σὲ δώσῃ βάρος κ' ἐσένα;

— Τὸ ἐνάντιο.

Τὸ παιδίον, βλέπον ὅτι ἡ Μαρία τὸ ὑπερασπίζετο, ἐκρεμάσθη ἀπὸ τῆς ἐσθῆτός της καὶ τὴν ἐκράτει τόσον δυνατά, ὥστε μετὰ βίας θὰ ἀπεσπᾶτο. Ὅτε δὲ ἐννέησεν ὅτι ὁ πατήρ του ἐνέδιδεν, ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς Μαρίας εἰς τὰς δύο μικρὰς χεῖράς του, καὶ τὴν ἐνηγκαλίσθη, πηδῶν ἐκ τῆς χαρᾶς καὶ ἔλκων αὐτὴν πρὸς τὸν ἵππον μετ' ἀνυπομονησίας παιδικῆς.

— Ἐλα, Γερμανέ, εἶπεν ἡ κόρη, ἀνεγείρουσα τὸν Πέτρον εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἃς κάμωμεν τὸ θέλημά του. Πέτρε, φίλησε τὸν πατέρα σου καὶ ζήτησέ του συγχώρησι, ποῦ ἦσαν κακός. Εἶπε ὅτι δὲν τὸ ξανακάμῃς πλιό.

— Ναῖσκε! ρθάνει νὰ κάμω πάντα ὅ,τι θέλει, ἔ; εἶπεν ὁ Γερμανὸς σπογγίζων διὰ τοῦ μανδουλίου του τοὺς ὀρθαλμούς τοῦ μικροῦ. Ἄ! Μαρία! μοῦ τὸν κακομαθαίνεις. Ἀλήθεια, ἔχεις καλὴ καρδιά. Γιατί νὰ μὴν ἐμπῇς πιστικὴ σ' ἐμᾶς τοῦ Ἀγιοῦ Γεωργίου, ποῦ μᾶς πέρασε. Θὰ εἶχες τὴν ἐννοια τῶν παιδιῶν μου, καὶ κἀλλιο νὰ σὲ καλοπληρώω γι' αὐτά, παρὰ νὰ πάγω ζητῶντας γυναῖκα, ποῦ θὰ νομίζῃ ἔσως ὅτι μὲ κάμνει χάρι ἂν δὲν τὰ βλαρῖται.

— Γιατί νάχῃς στὸ νοῦ σου τὸ κακό; εἶπεν ἡ Μαρία· καὶ ἂν ἡ γυναῖκά σου δὲν θ' ἀγαπάῃ τὰ παιδιὰ ἐρχομαι ἐγὼ τοῦ χρόνου ὑπερέτρια, καὶ τότε θὰ τὰ διασκεδάζω τόσο, ποῦ θὰ εἶν' μιὰ χαρὰ.

(Ἐπεται συνέχεια.)